

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/14275
GK: 157

Sayı : B.13.SGB.0.13.00.00-610-1590
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7/14275)

033158

28 Haziran 2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 11/05/2010 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/14275-23032/47334 sayılı yazınız.

Giresun Milletvekili Murat ÖZKAN'a ait 7/14275 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımızca incelenmiş olup konuya ilişkin bilgiler ekte sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

Ömer DİNÇER
Bakan

EK : 1 yazı

İnönü Bulvarı No:42 Emek 06520 Ankara
Tel : 0312 212 20 72 – Faks : 0312 215 18 00
www.csgb.gov.tr

İrtibat : E. YARDIMCIEL Memur
Tel : 296 64 39
e-mail : eyardimciel@csgb.gov.tr

**GİRESUN MİLLETVEKİLİ MURAT ÖZKAN'IN 7/14275 ESAS NO'LU YAZILI SORU
ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

Bilindiği üzere Asgari Ücret Tespit Komisyonu asgari ücreti, günlük ve 16 yaşından büyük ve küçük işçiler olmak üzere ayrı ayrı belirlemektedir.

İşçilere günlük veya aylık asgari ücret altında ücret ödenmesi, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine muhalefet oluşturur ve 102/a maddesinde öngörülen ceza uygulanır. Ayrıca, günümüzde 100 veya 200 liraya (aylık olarak algılanmıştır) işçi çalıştırmak Türk Ceza Kanununun 117 nci maddesinin 2 nci maddesinde yer alan suç oluşturur.

Bakanlığımız şikayet, ihbar veya rutin denetimlerde bu tür ihlallere rastlandığında idari para cezası uygulaması yanında, Cumhuriyet Savcılıklarına suç duyurusunda bulunmaktadır.

Bakanlık tarafından Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 182 sayılı sözleşmesinde belirtilen doğrultuda, ilgili tüm kurum ve kuruluşların katkılarıyla çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik olarak 2002 yılında "Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi" hazırlanmış ve çerçeve program 2005 yılında tamamlanmıştır.

Hazırlanan bu program ile çocukların çalışma yaşamına girmesinde temel nedenleri oluşturan yoksulluğun ortadan kaldırılması, eğitimin kalitesinin ve ulaşılabilirliğinin artırılması, toplumsal bilinç ve duyarlılığın artırılması gibi geniş kapsamlı tedbirlerle başta çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri olmak üzere çocuk işçiliğinin 10 yıllık bir zaman periyodu (2005-2015 dönemini kapsamaktadır) içinde önlenmesi temel hedef olarak belirlenmiştir.

Programa göre öncelikli hedef gruplar "Sokakta Çalışma, Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerde Ağır ve Tehlikeli İşlerde Çalışma, Tarımda Aile İşleri Dışında Ücret Karşılığı Gezici ve Geçici Tarım İşlerinde Çalışma" olarak belirlenmiştir.

Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesinin uygulanmasına destek vermek üzere kamu kurumları, işçi ve işveren konfederasyonları ve sivil toplum kuruluşları geliştirdikleri projeleri 2005 yılı başından itibaren birçok ilimizde uygulamaya koymuşlardır. Yapılan çalışmalarla çocuk işçiliği ile mücadelede önemli adımlar atılarak bilgi birikimi, deneyim ve önemli oranda toplumsal bilinç oluşmuştur.

Bakanlığımız tarafından Zamana Bağlı Politika ve Program Çerçevesinin uygulanmasına destek vermek üzere 2005-2008 yılları arasında uygulanan projeler şunlardır:

a- "Türkiye'de Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Ortadan Kaldırılması" projesi (2005-2007): Avrupa Birliği fonu kaynaklarından yararlanarak Uluslararası Çalışma Örgütü Türkiye Temsilciliğinin teknik desteği ile 7 ilde (Çankırı-Kastamonu-Sinop-Ordu-Elazığ-Erzurum-Van) yürütülmüştür.

Projenin amacı, en kötü biçimlerdeki işlerden çocukların çekilmesi ve risk altındaki çocukların bu tür işlerde çalıştırılmalarının önlenmesi için ulusal ve bölgesel kapasiteyi geliştirmek, hedef grupta yer alan çocuklara eğitim ve rehabilitasyon hizmetleri sağlamaktır.

Proje Kapsamında;

- Proje sonu hedefi 1500 çocuk olmasına rağmen; faaliyetler kapsamında 4858 çalışan veya çalışma riski bulunan çocuğa ulaşılmıştır.
- 4362 çocuğa eğitim, beslenme, giyim ve hijyen malzemesi desteği sağlanmıştır.
- Bu çocuklar ve ailelerine, ilgili tüm kurum, kuruluş ve kişilere "farkındalık yaratma" çalışmaları yapılmıştır.
- Çalışıyor olmaları nedeniyle eğitime devam edemeyen 183 çocuk uygun eğitim programlarına yönlendirilmiştir.

- Öğretmenlerin ve okul idarecilerinin çocuk işçiliği konusundaki farkındalıklarını artırmak ve projeye desteklerini sağlamak amacıyla çok sayıda öğretmene ve okul idarecisine eğitim verilmiştir.
- 20 yetişkin aile bireyine meslek eğitimi verilerek iş bulma imkanı sağlanmıştır. 180 yetişkin aile bireyine mesleki eğitim sağlanmıştır. Ailelere verilen mesleki eğitimler ön büro, bilgisayarlı muhasebe, halıcılık, bilgisayar kursu vb. şeklindedir.
- İlgili kesimlerde duyarlılık yaratma, sahiplenme ve sosyal diyalogun geliştirilmesi amacıyla il seminerleri düzenlenmiş, yerel ve ulusal medyada konu yer almış, çeşitli dokümanlar (takvim, broşür, afiş, vcd, vb) hazırlanarak ilgili tüm taraflara dağıtımı gerçekleştirilmiştir.

Proje sonunda Ordu dışında 6 ilde Valiliklerle yapılan protokolle İl Proje Koordinasyon ofisleri faaliyetlerini sürdürmeleri koşuluyla tüm donanımlarıyla devredilmiştir.

b- “Türkiye’de Eğitim Yoluyla Çocuk İşçiliğiyle Mücadele-(Tarladan Okula)” projesi (2004-2008): ABD Çalışma Bakanlığı-Uluslararası Çalışma Bürosunun mali desteğiyle Bakanlığımız Çalışan Çocuklar Bölümü ile Milli Eğitim Bakanlığı-İlköğretim Genel Müdürlüğü koordinasyonunda IMPAQ firması tarafından yürütülmüştür.

Proje Ankara, Şanlıurfa, Gaziantep, Elazığ, Ağrı, Mardin illerinde 2004-2008 yılları arasında yürütülmüş, 26 Eylül 2008 tarihinde sona ermiştir.

Uygulamaya konulan proje ile; mevsimlik tarım işçiliğinde çalışan veya çalışma riski taşıyan 10.000 çocuğun çalışma hayatından alınarak uygun eğitim programlarına yönlendirilmesi, ailelerin istihdam imkanları ile sosyal yardım ve hizmetlere erişimlerinin artırılması, toplumda duyarlılık yaratma ve sahiplenmenin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Proje kapsamında, 8.365 çocuk tespit edilmiş ve bu çocuklardan 5.571’i proje hizmetlerinden (1.478 çocuk destek eğitimi, 1.270 çocuk hijyen paketi, 1.896 çocuk okul materyalleri, 927 çocuk- kıyafet) yararlanmıştır. Ayrıca proje çıktılarında 118 Aile Bireyi Mesleki kurslarla ilintilendirilmiş, 108 uygun yaştaki çocuk mesleki kurslarla ilintilendirilmiş, 4.224 aile ile görüşülerek bilgilenmeleri sağlanmış, 838 öğretmen ve yöneticiye bilgilendirme semineri düzenlenmiştir.

c- “Çocuk İşçiliği Konusunda Ulusal Kapasitenin Geliştirilmesi Doğrudan Eylem Projesi” (2005-2007): Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) – Çocuk Emeginin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı (IPEC) Kapsamında yürütülmüştür.

Proje çıktılarından yararlanılarak, 94/33 sayılı AB Direktifini de dikkate alarak on sekiz yaşını doldurmamış çocukların, sinema, tiyatro, müzik, bale, dans gibi güzel sanatlar kapsamındaki işlerle sirk, radyo, televizyon, film çekimi, reklamcılık ve modellik gibi sanatsal faaliyetlerde çalıştırılmasına ilişkin yasal düzenleme yapılmasına ilişkin öneri geliştirilmiştir.

Ülkemizde uygulanacak IPEC projelerinin çocuk işçiliği açısından ülke politikasına ve şartlarına uygunluğuna karara vermek üzere Bakanlığımız koordinasyonunda, ilgili bakanlık temsilcileri, ILO’da temsil yetkisi bulunan işçi ve işveren kuruluşları, gönüllü kuruluşların temsilcisi ve öğretim üyelerinden oluşan “Ulusal Yönlendirme Komitesi”nde kabul edilerek farklı kurum ve kuruluşlar tarafından uygulanan projeler:

1- Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen “Ankara, İzmir ve Bursa İllerinde Mobilya Sektöründe Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Sona Erdirilmesi” projesi.

2- Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen “Adana Karataş’ta Mevsimlik Gezici ve Geçici Tarım İşlerindeki En Kötü Biçimdeki Çocuk İşçiliğinin Eğitim Yoluyla Sona Erdirilmesi” projesi.

3- Başbakanlık Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen “Hedeflenmiş onüç İlde (Adana, Ankara,

4- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen “Çocuk İşçiliğine Karşı Toplumsal İşbirliği” projesi.

5- HAK İşçi Sendikaları Konfederasyonu (HAK-İŞ) tarafından ILO/IPEC kapsamında Şanlıurfa’da yürütülen “Çocuk işçilerin ailelerine mesleki eğitim sağlanması suretiyle Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Ortadan Kaldırılması” projesi.

6- Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından ILO/IPEC kapsamında Gaziantep’te yürütülen “Çocuk işçilerin ailelerine mesleki eğitim sağlanması suretiyle Çocuk İşçiliğinin En Kötü Biçimlerinin Ortadan Kaldırılması” projesi.

7- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından ILO/IPEC kapsamında yürütülen “Modüler Çocuk İşgücü Anketi”

8- Avrupa Birliği Finansıyla Hak-İş ve Türk-İş Konfederasyonlarının Yürütücü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının iştirakçi olduğu “Medya Örgütlenmesi Yoluyla Çocuk İşçiliğine Karşı Farkındalık Geliştirme Projesi”

Türkiye’de çocuk işçiliğini önlemeye yönelik olarak yürütülen projeler ve sorunun çözümüne getirilen yeni yaklaşımlar çocuk işçiliği ile mücadele eden diğer ülkelere örnek olabilecek boyut ve çeşitliliktedir.

Bunun en güzel örneği, 2006 yılı Haziran ayında Cenevre’de yapılan ve 189 ülkenin Çalışma Bakanlarının katıldığı ILO Genel Kurulunun özel oturumuna Çocuk işçiliği konusunda en iyi mücadele eden 3 ülkeden biri olarak ülkemizin seçilmesidir.

Türkiye İstatistik Kurumu tarafından 1994, 1999 ve 2006 yıllarında Çocuk İşgücü Anketi gerçekleştirilmiştir. Sonuçlar karşılaştırıldığında, yıllar itibariyle ekonomik işlerde çalışan çocukların oranında büyük düşüşler gözlenmektedir. 6-17 yaş grubunda 1994 yılında ekonomik işlerde çalışan çocukların oranı yüzde 15,2 iken bu oran 1999 yılında yüzde 10,3’e 2006 yılında ise yüzde 5,9’a düşmüştür.

“Çocuk İşçiliğinin Önlenmesi İçin Zamana Bağlı Ulusal Politika ve Program Çerçevesi”nin uygulanması çalışmaları sürdürülmektedir.

2009 yılı Eylül ayında Bakanlığımız bünyesinde, çalışma yaşamında dezavantajlı olarak tanımlanan kadın, çocuk ve engellileri kapsayan Dezavantajlı Gruplar Daire Başkanlığı oluşturulmuştur.

İşyerinde ayrımcılığın önlenmesi ve dezavantajlı gruplara yönelik iş piyasasına erişimde ve iş yerinde eşitliğin sağlanması yönünde toplumsal bilgilendirme ve bilinçlendirmeye yönelik program ve politika oluşturulması çalışmaları yürütecek olan Cinsiyet Eşitliği Şubesi ve Engelliler Şubesinin yapılandırma ve kurumsal kapasite artırımı çalışmaları sürdürülmektedir.

